

PARLAMENT ČESKÉ REPUBLIKY
Poslanecká sněmovna
2009
V. volební období

798

Návrh

poslance Miroslava Opálky

na vydání

zákona

kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení
a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

ZÁKON

ze dne 2009,

kterým se mění zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

Čl. I

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění zákona č. 10/1993 Sb., zákona č. 160/1993 Sb., zákona č. 307/1993 Sb., zákona č. 42/1994 Sb., zákona č. 241/1994 Sb., zákona č. 59/1995 Sb., zákona č. 118/1995 Sb., zákona č. 149/1995 Sb., zákona č. 160/1995 Sb., zákona č. 113/1997 Sb., zákona č. 134/1997 Sb., zákona č. 306/1997 Sb., zákona č. 18/2000 Sb., zákona č. 29/2000 Sb., zákona č. 118/2000 Sb., zákona č. 132/2000 Sb., zákona č. 220/2000 Sb., zákona č. 238/2000 Sb., zákona č. 492/2000 Sb., zákona č. 353/2001 Sb., zákona č. 263/2002 Sb., zákona č. 362/2003 Sb., zákona č. 424/2003 Sb., zákona č. 425/2003 Sb., zákona č. 437/2003 Sb., zákona č. 186/2004 Sb., zákona č. 281/2004 Sb., zákona č. 359/2004 Sb., zákona č. 436/2004 Sb., zákona č. 168/2005 Sb., zákona č. 253/2005 Sb., zákona č. 361/2005 Sb., zákona č. 377/2005 Sb., zákona č. 62/2006 Sb., zákona č. 189/2006 Sb., zákona č. 264/2006 Sb., zákona č. 585/2006 Sb., zákona č. 153/2007 Sb., zákona č. 181/2007 Sb., zákona č. 261/2007 Sb., zákona č. 296/2007 Sb., zákona č. 305/2008 Sb., zákona č. 2/2009 Sb. a zákona č. 41/2009 Sb., se mění takto:

1. V § 14 odst. 2 se slova „,s tím, že pokud by výše takto stanoveného měsíčního vyměřovacího základu přesáhla částku ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy, činí měsíční vyměřovací základ tuto částku“ zrušují.
2. V § 15 odst. 1 ve větě druhé se slova „a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího základu (§ 15a)“ zrušují.
3. § 15a se zrušuje.
4. V § 17 se odst. 3 zrušuje.
5. V § 22 odst. 1 se slova „§15a odst. 3,“ zrušují.

Čl. II

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2010.

Důvodová zpráva

I. Obecná část

Zhodnocení platného právního stavu

Zákon č. 589/1992 Sb. upravuje pojistné na sociální zabezpečení (SZ), které zahrnuje pojistné na důchodové pojištění (DP) a pojistné na nemocenské (NP), a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (SPZ), které jsou povinni platit zaměstnavatelé zaměstnávající zaměstnance, a zaměstnanci. Osoby samostatně výdělečně činné jsou povinny platit odvody na DP a SPZ a dobrovolně na NP. Osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění platí na DP a zahraniční zaměstnanci dobrovolně účastní na nemocenském pojištění platí na NP. Zaměstnavatel je povinen odvádět za jednotlivé měsíce (od 1. do 20. dne následujícího měsíce) i pojistné, které je povinen platit zaměstnanec.

Výši pojistného stanoví zákon procentní sazbou z vyměřovacího základu zjištěného za rozhodné období. Sazby pojistného činí u zaměstnavatele v roce 2009 25 % z vyměřovacího základu, z toho 2,3 % na NP, 21,5 % na DP a 1,2 % na SPZ, a od roku 2010 24,1 % z vyměřovacího základu, z toho 1,4 % na NP, 21,5 % na DP a 1,2 % na SPZ. Počínaje rokem 2010 pak 26 % z vyměřovacího základu, z toho 3,3 % na NP, 21,5 % na DP a 1,2 % na SPZ, jde-li o zaměstnavatele s průměrným měsíčním počtem zaměstnanců nižším než 51 zaměstnanců, pokud si zvolí zachovat režim z r. 2009 i v dalším roce, a za osoby v mimopracovním vztahu 21,5 % z vyměřovacího základu na DP.

Zaměstnanci odvádí 6,5 % z vyměřovacího základu na DP. Osoby samostatně výdělečně činné (OSVČ) odvádějí 29,2 % ze sníženého vyměřovacího základu, z toho 28 % na DP a 1,2 % na SPZ, jde-li o OSVČ účastnou DP a 1,4 % z vyměřovacího základu na NP, jde-li o OSVČ účastnou NP. Osoby dobrovolně účastné DP odvádějí 28 % ze stanoveného vyměřovacího základu a u zahraničního zaměstnance dobrovolně účastného NP 1,4 % z vyměřovacího základu.

Dne 16. října 2007 byl vyhlášen ve Sbírce zákonů v částce 85 zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů (ST 222), který mj. zavedl od 1. ledna 2008 v českém sociálním právu nový institut – maximální vyměřovací základ, tzv. stropy pro odvody na SZ, SPZ a všeobecné zdravotní pojištění (VZP). Částka pro strop byla v r. 2008 stanovena z kumulovaných příjmů zaměstnanců či OSVČ – úhrnu vyměřovacích základů, z nichž se platí pojistné - ve výši 48násobku průměrné mzdy stanovené před dvěma roky. Pro r. 2008 se jednalo o měsíční příjem ve výši 84 616 Kč. Např. zaměstnanci, kteří měli svůj příjem nad touto hranicí, odvedli ze své hrubé mzdy na SZ a SPZ maximálně měsíčně 6 770 Kč, bez rozdílu, zda překročili tuto hranici o 1 Kč či 200 000 Kč a více.

Vláda předložila tento návrh zákona bez objektivního zhodnocení finančních dopadů na příjmy do státního a veřejných rozpočtů. Vzhledem k tomu, že ani zdravotní pojišťovny, ani ČSSZ, neuvolňují informaci, jaký byl skutečný finanční dopad, jsou uváděny různé propočty. ČMKOS odhadovala již v dubnu 2007 propad na straně příjmů u SZ ve výši 4,4

mld. Kč. Jsou-li odhady ministerstva zdravotnictví v r. 2009 relevantní, že stropy snížily v r. 2008 pojistné na VZP o 2,5 mld. Kč, pak částka snižující SZ a SPZ by činila 5,1 mld. Kč. Jiné propočty, které vycházejí z toho, že cca u 6 % pracujících je příjem v rozmezí 85 000 až 100 000 Kč, u 2 % v rozmezí 100 000 až 150 000 Kč a u 1 % nad 150 000 Kč, odhadují snížení na příjmech na SZ a SPZ ve výši až 18,3 mld. Kč.

Důvod předložení návrhu

Zavedením maximálního vyměřovacího základu byla v České republice snížena míra solidarity a ohroženy potřebné příjmy státního a veřejných rozpočtů určené na sociální transfery. Tato koalicí prosazená změna zákona má v době finanční a hospodářské krize ještě výraznější negativní dopady a je protismyslná. Ač vláda obhajovala svůj návrh praxí v řadě rozvinutých zemí, je pravdou, že jiná skupina těchto zemí takovéto řešení nepřijala. Únosná míra solidarity, termín, který je dalším argumentem vlády, je subjektivně vnímané hodnocení a má v různých zemích rozličné chápání. Není proto důvodu se stavět proti vlastním tradicím v chápání solidarity bohatých s chudými. Zejména z těchto důvodů je předložen tento návrh novely zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, který má vrátit stav před r. 2008.

Zhodnocení dopadů návrhu

Návrh zákona je v souladu s ústavním pořádkem České republiky.

Návrh zákona není v rozporu s mezinárodními smlouvami, jimiž je Česká republika vázána, ani s obecně uznávanými zásadami mezinárodního práva. Věcně se týká problematiky, kterou právo ES přímo neupravuje. Návrh zákona proto není v rozporu s předpisy EU.

Návrh zákona nemá dopad na životní prostředí. Dopad na podnikatelské prostředí je dán tím, že se navrhuje vrácení výpočtů pojistného na stav před r. 2008. Z hlediska rovnosti mužů a žen je neutrální, neboť právní úprava je pro obě pohlaví stejná.

Finanční dopady

Přijetím návrhu dojde k posílení příjmů státního rozpočtu (DP, NP, SPZ) od r. 2010. Přesné finanční vyjádření není možné, neboť tento odhad ve formě snížení příjmů neobsahoval ani vládní návrh zákona, kterým byly stropy zavedeny (ST 222). Různé kalkulace jsou uvedeny ve zhodnocení platného právního stavu v této důvodové zprávě výše.

Zvýšení výdajů na straně státního rozpočtu, rozpočtů krajů a obcí souvisí pouze s výdaji na sociální zabezpečení a státní politiku zaměstnanosti za vysokopříjmové zaměstnance. Předlohou se navrhuje vrácení do stavu před r. 2008.

II. Zvláštní část

K čl. I

Bod 3 ruší maximální vyměřovací základ pro placení pojistného na sociální zabezpečení a na příspěvek na státní politiku zaměstnanosti (§ 15a).

Body 1, 2, 4 a 5 představují legislativní promítnutí navrhované právní úpravy (zrušení § 15a) v dalším textu zákona.

K čl. II

Vzhledem k tomu, že v r. 2009 jsou již stanoveny zálohy na pojistné pro celý rok 2009 dle dosud platného zákona č. 589/1992 Sb., bude nezbytné provést i vyúčtování přeplatků za dobu účinnosti § 15a a změna si vyžádá nezbytnou úpravu výpočetního programu v ČSSZ a také účetních programů zaměstnavatelů či účetních firem, navrhuje se účinnost zákona k zahájení nového roku - dnem 1. ledna 2010.

V Praze dne 9. dubna 2009

Miroslav Opálka

v. r.

Platné znění novelizovaného zákona č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů

*****

Odvod pojistného

*****

§ 14

(1) Zálohy na pojistné se platí na jednotlivé celé kalendářní měsíce. Výše zálohy na pojistné se stanoví procentní sazbou uvedenou v § 7 odst. 1 písm. c) bodě 1 z měsíčního vyměřovacího základu.

(2) U osoby samostatně výdělečně činné, která vykonávala samostatnou výdělečnou činnost v předcházejícím kalendářním roce, činí výše měsíčního vyměřovacího základu 50 % z částky rovnající se průměru, který z daňového základu podle § 5b odst. 1 za tento rok připadá na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část tohoto měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost, ~~s tím, že pokud by výše takto stanoveného měsíčního vyměřovacího základu přesáhla částku ve výši čtyřnásobku průměrné mzdy, činí měsíční vyměřovací základ tuto částku.~~

(3) Za kalendářní měsíc, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, se záloha na pojistné ve výši odpovídající měsíčnímu vyměřovacímu základu stanovenému podle odstavců 2, 4 až 6 platí do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž byl nebo měl být takový přehled podán v dalším kalendářním roce.

(4) U osoby samostatně výdělečně činné, která se stane poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou, činí měsíční vyměřovací základ nejméně 50 % jedné dvanáctiny rozdílu mezi předpokládanými příjmy a předpokládanými výdaji, z nichž se vychází při výpočtu daně z příjmů stanovené paušální částkou.

(5) Na základě žádosti osoby samostatně výdělečně činné příslušná okresní správa sociálního zabezpečení poměrně sníží na dobu nejdéle do konce kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1, měsíční vyměřovací základ, pokud její příjem ze samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení připadající v průměru na jeden kalendářní měsíc v období od 1. ledna kalendářního roku do konce kalendářního měsíce předcházejícího kalendářnímu měsíci, ve kterém byla podána žádost o snížení, nejméně však v období tří kalendářních měsíců po sobě jdoucích, je nejméně o jednu třetinu nižší než takový příjem připadající v předcházejícím kalendářním roce v průměru na jeden kalendářní měsíc, v němž aspoň po část měsíce byla vykonávána samostatná výdělečná činnost.

(6) Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné vykonávající hlavní samostatnou výdělečnou činnost činí nejméně 25 % průměrné mzdy. Měsíční vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, která se pro účely placení záloh považuje za osobu samostatně výdělečně činnou vykonávající vedlejší samostatnou výdělečnou činnost (§ 13a odst. 8 a 9) činí nejméně 10 % průměrné mzdy. V případě, že osoba samostatně výdělečně činná byla plátcem záloh na pojistné za měsíc prosinec, zůstává pro tuto osobu samostatně výdělečně činnou měsíční vyměřovací základ stanovený podle věty první nebo druhé v platnosti v následujícím kalendářním roce až do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž byl nebo měl být podán přehled podle § 15 odst. 1.

(7) Zálohy na pojistné se neplatí za kalendářní měsíce, v nichž po celý kalendářní měsíc osoba samostatně výdělečně činná měla nárok na výplatu nemocenského nebo peněžité pomoci v mateřství z nemocenského pojištění osob samostatně výdělečně činných; kalendářním měsícem se pro účely části věty před středníkem rozumí i jeho část, po kterou osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, pokud výkon této činnosti netrval po celý kalendářní měsíc.

(8) Dlužné zálohy na pojistné se stanoví ve výši odpovídající minimální částce měsíčního vyměřovacího základu stanoveného podle odstavců 2, 4 až 6.

(9) Je-li úhrn záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období vyšší než pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti stanovené podle § 4, nebo platila-li osoba samostatně výdělečně činná zálohy na pojistné za kalendářní rok, ve kterém není účastna důchodového pojištění, jedná se o přeplatek na pojistném na důchodové pojištění.

(10) Doplatek na pojistném se stanoví ve výši rozdílu mezi výší pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti stanoveného podle § 4 a výší záloh na pojistné zaplacených za rozhodné období.

(11) Měsíční vyměřovací základ se zaokrouhluje na celé koruny směrem nahoru.

*****

§ 15

(1) Osoba, která aspoň po část kalendářního roku vykonávala samostatnou výdělečnou činnost, je povinna podat příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději do jednoho měsíce ode dne, ve kterém měla podle zvláštního zákona podat daňové přiznání za tento kalendářní rok, na předepsaném tiskopise přehled o příjmech a výdajích za tento kalendářní rok. V tomto přehledu se kromě údajů o daňovém základu, popřípadě není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, údajů o příjmech ze samostatné výdělečné činnosti a výdajích vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení uvádějí údaje o vyměřovacím základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, nejnižším měsíčním vyměřovacím základu pro zálohy na pojistné, úhrnu záloh na pojistné, pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance, pokud spolu s vyměřovacím základem ze samostatné výdělečné činnosti přesahuje částku maximálního vyměřovacího základu (§ 15a), a vykonávala-li osoba samostatně výdělečně činná vedlejší samostatnou výdělečnou činnost, též údaje o skutečnostech uvedených v § 9 odst. 6 písm. a) až e) zákona o důchodovém pojištění, pokud chce být považována za osobu samostatně výdělečně činnou s vedlejší samostatnou výdělečnou činností; pokud osoba samostatně výdělečně činná vykonávala samostatnou výdělečnou činnost formou spolupráce, je povinna uvést v tomto přehledu též jméno a příjmení, trvalý pobyt a rodné číslo osoby samostatně výdělečně činné, s níž spolupracuje. Uvedla-li osoba samostatně výdělečně činná v přehledu údaje o vedlejší samostatné výdělečné činnosti, je povinna tyto údaje též doložit, a to

nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž tento přehled podala; ustanovení § 13a odst. 9 věty třetí platí zde obdobně. Pokud osobě samostatně výdělečně činné zpracovává daňové přiznání daňový poradce, je povinna tuto skutečnost příslušné okresní správě sociálního zabezpečení doložit do 30. dubna kalendářního roku, ve kterém má povinnost podat daňové přiznání za předchozí kalendářní rok. Osoba samostatně výdělečně činná, která je poplatníkem daně z příjmů stanovené paušální částkou uvádí v přehledu též tento údaj a, je povinna příslušné okresní správě sociálního zabezpečení předložit nejpozději do konce kalendářního měsíce následujícího po měsíci, v němž byl přehled podán, protokol o platbě daně z příjmů paušální částkou. Pokud je v předloženém protokole daň stanovena paušální částkou na více zdaňovacích období, povinnost jeho předložení za další kalendářní rok nebo roky uvedené v protokolu se považuje za splněnou v den, kdy osoba samostatně výdělečně činná za takový kalendářní rok podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti. Rozhodnutí správce daně o zrušení platby daně paušální částkou podle zvláštního právního předpisu 19d) je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení nejpozději v den, kdy podává či měla podat přehled o svých příjmech a výdajích ze samostatné výdělečné činnosti za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, za který naposledy byla poplatníkem daně z příjmů paušální částkou.

(2) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je vyšší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, je osoba samostatně výdělečně činná povinna předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled, a to nejpozději do 8 dnů ode dne, kdy se o takové změně dozvěděla. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše tohoto základu, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku rozdílu mezi pojistným na důchodové pojištění a příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti, kterou má podle opravného přehledu zaplatit, a pojistným a příspěvkem, které zaplatila za kalendářní rok, za který opravný přehled podává, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Částku rozdílu na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je osoba samostatně výdělečně činná povinna doplatit do 8 dnů ode dne, v němž byl nebo měl být opravný přehled podán. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala nebo měla podat.

(3) Zjistí-li se po podání přehledu podle odstavce 1, že vyměřovací základ pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti je nižší, než který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, může osoba samostatně výdělečně činná předložit příslušné okresní správě sociálního zabezpečení opravný přehled. V opravném přehledu uvede novou výši daňového základu, popřípadě, není-li osoba samostatně výdělečně činná povinna podávat daňové přiznání, novou výši příjmů ze samostatné výdělečné činnosti a výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, výši vyměřovacího základu pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, přičemž nová výše vyměřovacího základu nesmí být nižší než původní výše

tohoto základu, pokud původní výše tohoto základu byla určena ve vyšší než minimální výši, částku pojistného na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, částku přeplatku na pojistném na důchodové pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti, pokud přeplatek v důsledku podání opravného přehledu vznikl, a nejnižší měsíční vyměřovací základ pro stanovení záloh na pojistné. Opravný přehled se podává na tiskopisu pro podání přehledu podle odstavce 1, kde se uvede též důvod pro předložení opravného přehledu. Jestliže částka daňového základu nezakládá osobě samostatně výdělečně činné za dobu vedlejší samostatné výdělečné činnosti účast na důchodovém pojištění v kalendářním roce, za který opravný přehled podává, může spolu s opravným přehledem podat přihlášku k tomuto pojištění za kalendářní rok, za který opravný přehled podává. Opravný přehled podle věty první může osoba samostatně výdělečně činná podat nejpozději do konce třetího kalendářního měsíce po měsíci, v němž se o změně daňového základu nebo nové výši příjmů a výdajů ze samostatné výdělečné činnosti dověděla. Opravný přehled se považuje za žádost o vrácení přeplatku; při vrácení přeplatku se postupuje podle § 17. Nová výše nejnižšího měsíčního vyměřovacího základu pro stanovení záloh na pojistné platí od kalendářního měsíce, v němž osoba samostatně výdělečně činná opravný přehled podala.

(4) Údaj o určeném vyměřovacím základu, který osoba samostatně výdělečně činná uvedla v přehledu podle odstavce 1, nemůže být dodatečně změněn, s výjimkou opravného přehledu podle odstavce 2 nebo 3.

(5) Zemře-li osoba samostatně výdělečně činná před splněním povinností uvedených v předchozích odstavcích, může za ni tyto povinnosti splnit její dědic nebo fyzická osoba, která uplatňuje nárok na důchod z důchodového pojištění z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné. Pokud je těmito osobami podáno více přehledů podle odstavce 1 věty první nebo podle odstavce 2 nebo 3 a nedohodnou-li se tyto osoby na částce vyměřovacího základu určeného podle § 5b odst. 1 a 2, vychází se z přehledu podaného osobou, která podala daňové přiznání za zemřelou osobu samostatně výdělečně činnou, 62) a pokud žádná z těchto osob nebyla povinna podat daňové přiznání z důvodu úmrtí osoby samostatně výdělečně činné, považuje se za vyměřovací základ nejnižší z vyměřovacích základů uvedených těmito osobami.

§ 15a

Maximální vyměřovací základy

~~———— (1) Maximálním vyměřovacím základem zaměstnance pro placení pojistného je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy. Rozhodným obdobím, z něhož se zjišťuje maximální vyměřovací základ zaměstnance, je kalendářní rok. Maximální vyměřovací základ zaměstnance je tvořen součtem vyměřovacích základů zaměstnance zjištěných v kalendářním roce, za který se maximální vyměřovací základ zjišťuje.~~

~~———— (2) Přesáhne-li v kalendářním roce úhrn vyměřovacích základů zaměstnance maximální vyměřovací základ podle odstavce 1 a zaměstnanec je v tomto roce zaměstnan~~

~~a) jen u jednoho zaměstnavatele, neplatí zaměstnanec v tomto kalendářním roce pojistné z částky, která přesahuje tento maximální vyměřovací základ; to platí i v případě více zaměstnání v kalendářním roce, avšak u téhož zaměstnavatele,~~

~~b) u více zaměstnavatelů, považuje se pojistné zaplacené zaměstnancem z úhrnu jeho vyměřovacích základů ze všech zaměstnání, který přesahuje tento maximální vyměřovací základ, za přeplatek na pojistném (§ 17); tento přeplatek však nemůže být vyšší než částka, která byla zaměstnanci z jeho příjmů sražena na pojistném.~~

~~—— (3) Zaměstnavatel je povinen písemně potvrdit zaměstnanci na jeho žádost úhrn vyměřovacích základů za kalendářní rok, z nichž bylo sraženo pojistné, a to do 8 dnů ode dne obdržení žádosti; zjistí-li zaměstnavatel, že v tomto potvrzení uvedl nesprávné údaje, je povinen neprodleně vydat zaměstnanci nové potvrzení.~~

~~—— (4) Do vyměřovacího základu zaměstnavatele se nezahrnuje částka, která přesahuje maximální vyměřovací základ zaměstnance a z níž zaměstnanec neplatí v kalendářním roce pojistné podle odstavce 2 písm. a).~~

~~—— (5) Maximálním vyměřovacím základem osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti je částka ve výši čtyřicetiosminásobku průměrné mzdy.~~

~~—— (6) Byla-li osoba samostatně výdělečně činná v kalendářním roce též zaměstnancem a součet vyměřovacího základu nebo úhrnu vyměřovacích základů zaměstnance a vyměřovacího základu osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti přesáhl maximální vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné stanovený podle odstavce 5, sníží se o tuto přesahující částku nejdříve vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné pro pojistné na důchodové pojištění a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, a je-li přesahující částka vyšší než tento vyměřovací základ osoby samostatně výdělečně činné, sníží se o zbytek přesahující částky vyměřovací základ nebo úhrn vyměřovacích základů zaměstnance; přitom se nejdříve sníží vyměřovací základy z těch zaměstnání, v nichž je zaměstnanec poplatníkem pouze pojistného na důchodové pojištění. Vyměřovací základy zaměstnance dokládá osoba samostatně výdělečně činná potvrzením podle odstavce 3.~~

~~—— (7) Zálohy na pojistné není povinna platit osoba samostatně výdělečně činná, která je účastna důchodového pojištění též jako zaměstnanec a v zaměstnání dosáhla maximálního vyměřovacího základu zaměstnance, a to od kalendářního měsíce, v němž příslušné okresní správa sociálního zabezpečení oznámila a doložila, že v zaměstnání dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu, do kalendářního měsíce, který předchází kalendářnímu měsíci, ve kterém byl nebo měl být podán přehled o příjmech a výdajích podle § 15 odst. 1 za kalendářní rok, který následuje po kalendářním roce, v němž osoba samostatně výdělečně činná dosáhla tohoto maximálního vyměřovacího základu.~~

*****

Přeplatek pojistného

(1) Přeplatek na pojistném se vrací plátcí pojistného nebo jeho právnímu nástupci do pěti let po uplynutí kalendářního roku, v němž vznikl, pokud není jiného splatného závazku vůči okresní správě sociálního zabezpečení. Je-li takový závazek, použije se přeplatku na pojistném k jeho úhradě. Po úhradě splatných závazků na pojistném lze použít přeplatku na pojistném také k úhradě dluhu v nemocenském nebo důchodovém pojištění. Splatný závazek podle věty první a třetí se zjišťuje, má-li zaměstnavatel více mzdových účtáren, ve vztahu ke všem těmto mzdovým účtárnám.

(2) Příslušná okresní správa sociálního zabezpečení 19) je povinna vrátit přeplatek na pojistném do jednoho měsíce ode dne, kdy tento přeplatek zjistila. Požádal-li plátec pojistného nebo jeho právní nástupce o vrácení přeplatku na pojistném a příslušná správa sociálního zabezpečení vrátila přeplatek na pojistném po uplynutí lhůty stanovené pro vydání rozhodnutí o přeplatku na pojistném, je povinna zaplatit úrok z přeplatku za dobu po uplynutí této lhůty ve výši 140 % diskontní úrokové sazby České národní banky platné první den kalendářního čtvrtletí, v němž tato lhůta uplynula; pro den platby přeplatku na pojistném platí obdobně § 19 odst. 2 písm. a) a c). Za žádost o vrácení přeplatku na pojistném se považuje vždy podání přehledu podle § 15 odst. 1, vyplývá-li z něho přeplatek na pojistném. Na žádost osoby samostatně výdělečně činné použije příslušná okresní správa sociálního zabezpečení přeplatek na pojistném vyplývající z přehledu podle § 15 odst. 1 na úhradu záloh na pojistném do budoucna, nejdéle však do konce kalendářního roku; za den zaplacení záloh na pojistném se přitom považuje den, kdy osoba samostatně výdělečně činná podala přehled podle § 15 odst. 1 spolu s takovou žádostí.

~~(3) Přeplatek podle § 15a odst. 2 písm. b) vrátí okresní správa sociálního zabezpečení zaměstnanci jen na základě jeho písemné žádosti doložené potvrzením zaměstnavatele podle § 15a odst. 3; ustanovení odstavce 1 věty druhé a odstavce 2 věty druhé platí přitom obdobně. Nárok na vrácení přeplatku zaniká, nebyla-li žádost o vrácení přeplatku podána do 5 let po uplynutí kalendářního roku, v němž přeplatek vznikl. Pro účely vrácení přeplatku na pojistném zaměstnanci se do částky maximálního vyměřovacího základu zahrnují nejdříve vyměřovací základy z těch zaměstnání, v nichž je zaměstnanec poplatníkem pojistného.~~

---

19) § 7 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

*****

§ 22 Pokuty

(1) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 5 odst. 5 větě třetí, § 9 odst. 5 a 6, § 10 větě první, § 11 větě první a třetí, ~~§ 15a odst. 3~~, § 20a odst. 1 části věty druhé za středníkem a větě třetí, § 22c a § 24 větě druhé může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení 21) uložit zaměstnavateli pokutu až do výše

a) 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění či porušení povinnosti,

b) 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta podle písmene a) uložena.

(2) Za nesplnění nebo porušení povinností stanovených v § 15, § 20a odst. 1 části věty druhé za středníkem, § 22c a § 24 větě druhé může příslušná okresní správa sociálního zabezpečení 22) uložit osobě samostatně výdělečně činné pokutu až do výše

a) 20 000 Kč za každé jednotlivé nesplnění či porušení povinnosti,

b) 100 000 Kč při opětovném nesplnění nebo porušení povinnosti, za jejíž nesplnění nebo porušení byla již pokuta podle písmene a) uložena.

(3) Pokutu lze uložit do dvou let ode dne, kdy se příslušná okresní správa sociálního zabezpečení dozvěděla o nesplnění nebo porušení povinnosti, nejpozději však do pěti let ode dne, kdy k nesplnění nebo porušení povinnosti došlo.

(4) Pokud jde o způsob placení a vymáhání pokuty, postupuje se stejně jako u pojistného.

---

21) § 104b odst. 1 zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.

22) § 104b odst. 2 písm. b) zákona České národní rady č. 582/1991 Sb., ve znění zákona České národní rady č. 590/1992 Sb.